
RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

av kommunens eierskap i selskaper og samarbeid

Birkenes kommune

Et grunnlag for utarbeidelse av plan for eierskapskontroll i planperioden 2024 - 2027

Innhold

1 Forslag til eierskapskontroller	4
2 Innledning.....	5
3 Eierskapskontroll.....	5
3.1 Eierskapskontroll.....	5
3.2 Innsynsrett.....	6
4 Eierstyring	6
4.1 Kommunenes eierstyring	6
4.2 Organisasjonsformer.....	7
5 Birkenes kommunes eierskapsmelding	9
6 Risiko- og vesentlighetsvurderinger	10
6.1 Tidligere gjennomførte eierskapskontroller	10
6.2 Vesentlighet og risiko	10
6.3 Risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens eierskap.....	11
6.4 Selskaper og samarbeid hvor kontrollutvalget og revisor har fullt innsyn.....	12
6.5 Selskaper og samarbeid hvor kontrollutvalget og revisor har begrenset innsyn	19
6.6 Interkommunale politiske råd eller oppgavefellesskap	21

Forord

På vegne av kontrollutvalget i Birkenes kommune har Sørlandet kommunerevisjon IKS, gjennomført en risiko- og vesentlighetsvurdering av selskaper og samarbeid hvor kommunen har eierinteresser. Hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for gjennomføring av eierskapskontroll. Vurderingen vil gi kontrollutvalget et grunnlag for utarbeidelse av plan for eierskapskontroll i perioden 2024 – 2027.

Arbeidet har pågått i perioden mars - april 2024.

Arendal, dato

Kristian Fjellheim
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

1 Forslag til eierskapskontroller

Revisjonen vil her presentere de mest relevante eierskapskontrollene.

Selskap	Formål	Kommentar	Side
LiBiR IKS	Renovasjon		14
Å Energi AS	Energi- og nettforvaltning	Begrenset innsyn	19
OFA IKS	Innkjøp		13

I tabellen under viser vi øvrige selskap som vi anser å være aktuelle for eierskapskontroll.

Selskap	Formål	Kommentar	Side
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS	Arkiv og kultur		12
Kristiansandregionen Brann og redning IKS	Brann og redning		14
Agder Nærings-selskap AS	Næringsutvikling	Begrenset innsyn	19
Returkraft AS	Energigjenvinning		17
Struktur1	Lønn og regnskap		21

2 Innledning

Risiko- og vesentlighetsvurderinger er en metode for å finne fram til hvilke selskaper og samarbeider som kommunen har interesser i, som er av størst betydning for gjennomføring av eierskapskontroll i kommunen. Risiko- og vesentlighetsvurdering skal være grunnlaget for utarbeidelse av en plan for hvilke kontroller som prioriteres for gjennomføring av eierskapskontroll i planperioden. Det er kontrollutvalget som utarbeider planen, mens kommunestyret vedtar den endelige planen innen et år etter valget.

I denne rapporten fremgår risiko- og vesentlighetsvurderingene av kommunens selskaper og samarbeid i kapittel 5. Innledningsvis gis først en nærmere beskrivelse av eierskapskontroll, innsynsrett, eierstyring samt informasjon om kommunens eierskapsmelding.

3 Eierskapskontroll

3.1 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven § 23-2 bokstav d) påse at det gjennomføres eierskapskontroll i selskaper mv. som kommunen har eierinteresser i. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. En viktig forutsetning for at kontrollutvalget kan gjennomføre eierskapskontroll, er at kommunen har tydeliggjort hvilke strategier og målsetninger kommunen har med eierskapene. Utgangspunktet for eierskapskontroller vil derfor gjerne være å undersøke om kommunen har etablert konkrete formål eller føringer for eierskapene, gjerne i form av en eierskapsstrategi eller –melding. Eierskapskontroll er et viktig virkemiddel i den kommunale egenkontrollen.

Eierskapskontroll er i henhold til kommuneloven § 24-2 definert som en revisjonsoppgave. Dette innebærer at revisjonen har ansvar for gjennomføringen av eierskapskontrollen og at kravet om god kommunal revisjonsskikk vil gjelde for gjennomføringen. Det er imidlertid kontrollutvalget som har ansvaret for å planlegge og bestille eierskapskontroller.

Følgende selskaper og samarbeid er omfattet av eierskapskontroll:

- Interkommunale selskaper etter IKS-loven.
- Aksjeselskaper som er heleid av kommunale/fylkeskommunale aktører.
- Interkommunale samarbeid organisert som kommunale oppgavefelleskap og som er egne rettssubjekt.
- Interkommunale politiske råd som er egne rettssubjekt.
- Aksjeselskap som er deleid av kommunale aktører.
- Samvirkeforetak.

Kommunale foretak og vertskommunesamarbeid etter koml. § 20-1, er ikke omfattet av bestemmelsen om eierskapskontroll da disse forvaltningsorganene inngår i kommunens organisasjon og kommunestyret selv er eierorgan.

Stiftelser er heller ikke gjenstand for eierskapskontroll. Det er stiftelsestilsynet som har ansvaret for tilsyn og kontroll med stiftelser. Stiftelser er en organisasjonsform som er selveiende og formelt ikke har eiere som kan ha direkte styring med stiftelsen. Heller ikke stifteren (for eksempel kommunen) har rettslig sett en slik styringsmulighet. Et vedtak fattet i stiftelsens styre er endelig og kan ikke gjøres om av et kommunalt organ.

Kontrollutvalgets plikt til å gjennomføre eierskapskontroll gjelder uavhengig av om kommunen eier selskapet alene eller sammen med andre, enten dette er andre kommuner, private eller staten (prop. 46 L (2017-2018), s. 322).

3.2 Innsynsrett

Kontrollutvalget og revisor i kommunen er i henhold til kommuneloven § 23-6, gitt innsynsrett i all informasjon som er nødvendig for å gjennomføre sin eierskapskontroll. Opplysningene kan kreves fra virksomhetens daglige leder, styret og den valgte revisoren for selskapet. Innsynsretten gjelder for disse selskapene og samarbeidene:

- a) interkommunale selskaper etter IKS-loven,
- b) interkommunale politiske råd,
- c) kommunale oppgavefelleskap,
- d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

Dersom private eller staten deltar i selskapet, gir ikke § 23-6 rett til særskilt innsyn. Innsyn i slike selskap vil være regulert av bl.a. aksjeloven og offentlighetsloven i den utstrekning loven gjelder for slike selskaper og i de gitte situasjoner.

4 Eierstyring

4.1 Kommunenes eierstyring

Kommunene har stor grad av frihet når det gjelder organisering av den kommunale virksomheten. Uansett valg av organisasjonsform ligger det overordnede ansvaret for kommunens totale virksomhet hos kommunestyret. Hvordan kommunestyret ønsker å utøve eierstyring, er opp til kommunestyret. I kommuneloven er det imidlertid lovfestet en plikt for kommunene minst én gang i valgperioden, å utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv, jf. § 26-1. Eierskapsmeldingen skal inneholde:

- a) kommunens prinsipper for eierstyring,
- b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i,
- c) kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

Organisering av kommunal virksomhet i egne rettssubjekter utfordrer de vanlige ansvars- og styringslinjene. For å avhjelpe denne utfordringen har kommuneloven egne bestemmelser om kommunestyrets tilsyn og kontroll med slik utskilt virksomhet. Kontrollutvalget er kommunens verktøy til å føre det løpende tilsynet med kommunens forvaltning. En av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget er å føre tilsyn med kommunens interesser i selskaper gjennom eierskapskontroll. Eierskapskontroll er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges folkevalgt styring og kontroll.

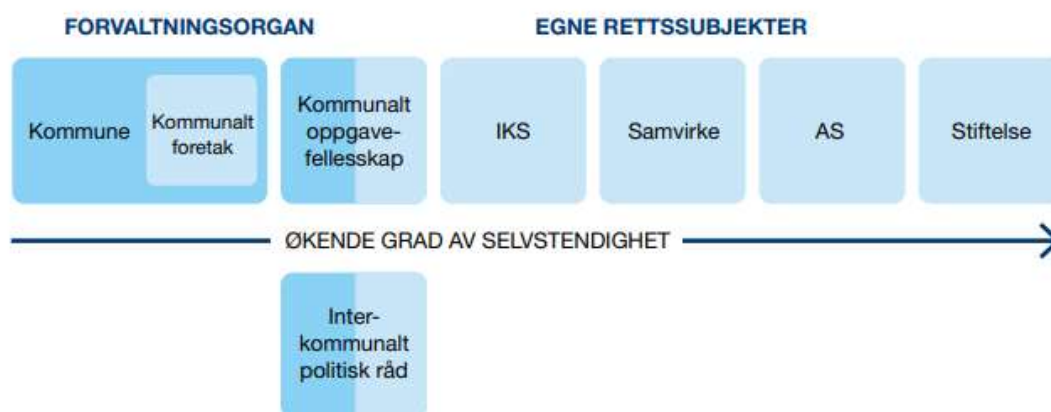
4.2 Organisasjonsformer

Kommunen kan benytte flere ulike organisasjonsformer når de organiserer sin virksomhet i samarbeid med andre. I henhold til kommuneloven § 17-1 kan kommunen utføre felles oppgaver gjennom et interkommunalt samarbeid i form av:

- Et interkommunalt politisk råd,
- kommunalt oppgavefelleskap,
- vertskommunesamarbeid,
- interkommunalt selskap,
- aksjeselskap,
- samvirkeforetak,
- en forening,
- eller en annen måte som det er rettslig adgang til.

Kommuneloven av 22.06.2018 nr. 83 har bestemmelser som regulerer virksomhet organisert som interkommunalt råd, kommunalt oppgavefelleskap og vertskommunesamarbeid. For interkommunale selskaper vil virksomheten være regulert av Lov om interkommunale selskaper av 29.01.1999 nr. 6, mens aksjeselskaper er regulert av Lov om aksjeselskaper av 13.06.1997 nr. 44. Samvirkeforetak er regulert av Lov om samvirkeforetak av 29.06.2007 nr. 81.

I KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll er det fremstilt en figur som illustrerer de ulike organisasjonsformene kommunen kan organisere sin virksomhet eller interesser i, med ulik grad av selvstendighet:

Nedenfor gis en kort beskrivelse av de ulike organisasjonsformene.

Kommunalt oppgavefelleskap

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefelleskap for å løse felles oppgaver. Et oppgavefelleskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Oppgavefelleskapet kan likevel gis myndighet til å treffe denne typen vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Den enkelte deltaker i oppgavefelleskapet har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefelleskapets forpliktelser. Det vil si at ansvaret ikke kan begrenses for eksempel til å gjelde særlig angitte deler av oppgavefelleskapets forpliktelser eller til å gjelde en viss sum. Den enkelte deltakeren hefter med hele sin formue for sin ansvarsandel av oppgavefelleskapets samlede forpliktelser, og bare etter at kreditor forgjeves har prøvd å få dekning fra oppgavefelleskapet.

Representantskapet er øverste organ i et kommunalt oppgavefellesskap og velges av kommunestyret. Samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem i representantskapet og velges for fire år hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen.

Det skal inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i oppgavefellesskapet. De enkelte kommunestyrene og fylkestingene i alle deltakerkommunene skal selv vedta samarbeidsavtalen og avtaleendringer som gjelder noen av momentene i koml. § 19-4 fjerde ledd. Det skal fastsettes i samarbeidsavtalen om oppgavefellesskapet er et eget rettssubjekt. Kommuneloven gjelder for interkommunale oppgavefellesskap så langt de passer.

Interkommunalt politisk råd

Et interkommunalt politisk råd kan opprettes av to eller flere kommuner etter vedtak av kommunestyrene og fylkestingene. Et politisk råd kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Rådet kan gis myndighet til å treffe slike vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Representantskapet er det øverste organet i et interkommunalt politisk råd. Samtlige deltakere i rådet skal være representert med minst ett medlem i representantskapet. Hvert kommunestyre velger selv sine medlemmer og minst like mange varamedlemmer.

Det skal inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i det politiske rådet. Det enkelte kommunestyre og fylkesting i alle deltakerkommunene skal selv vedta samarbeidsavtalen og avtaleendringer som gjelder noen av momentene nevnt i koml. § 18-4 fjerde ledd. Den enkelte deltakeren i et interkommunalt politisk råd har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av rådets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre rådets samlede forpliktelser.

Det skal fastsettes i samarbeidsavtalen om rådet er et eget rettssubjekt. Kommuneloven gjelder for interkommunale politiske råd så langt de passer.

Interkommunalt selskap (IKS)

Et interkommunale selskap er et selskap der alle deltakerne er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper. Interkommunale selskaper er egne rettssubjekt. Det skal foreligge en selskapsavtale som skal regulere bl.a. deltakere, selskapets formål, hovedkontor, antall styremedlemmer, innskuddsplikt og deltakernes ansvarsdel mm., jf. IKS-loven § 4.

Representantskapet er selskapets øverste organ. Kommunen utøver sitt eierskap og sin myndighet i selskapet gjennom de valgte representantene i representantskapet. Kommunestyret oppnevner selv sine representanter. Representantskapets medlemmer velges for fire år om ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen. Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet.

Den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelser svarer til deltakerens eierandel i selskapet med mindre annet fremgår av selskapsavtalen, jf. IKS-loven § 3.

Samvirkeforetak (SA)

Et samvirkeforetak kan stiftes av minimum 2 medlemmer. Et samvirkeforetak er basert på medlemskap og ikke eierskap. Årsmøtet er øverste organ i et samvirkeforetak. Kommunestyret gir fullmakt til den som skal representere kommunen på årsmøtet.

Medlemmene i et samvirkeforetak har begrenset ansvar og hefter ikke overfor kreditorene for foretakets forpliktelser.

Aksjeselskap (AS)

Et aksjeselskap kan ha både kommunale og private eiere. Som aksjonær i et aksjeselskap er kommunens forpliktelser begrenset til kommunens aksjeinnskudd. Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen. Gjennom generalforsamlingen, utøver eierne (vanligvis representert ved ordfører) den øverste myndigheten i selskapet. Her kan eierne gjennom vedtekter, instruksjoner og andre generalforsamlingsvedtak fastsette rammer og gi nærmere regler for styret og daglig leder. Selskapet ledes av styret og daglig leder. Det er generalforsamlingen som velger styret, og har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål og innenfor rammen av lovverket. Styret har også en viktig funksjon for å sikre strategisk planlegging for selskapet. Daglig leder skal forholde seg til de pålegg og retningslinjer som styret har gitt.

Kommunen som aksjonær må utøve sin myndighet gjennom sine representanter i selskapets generalforsamling. Kommunestyret gir fullmakt til den som skal representere kommunen i generalforsamlingen.

Stiftelser

Kommuner kan også opprette stiftelser. En stiftelse er et selvstendig rettssubjekt. Som stifter av en stiftelse kan kommunen verken utøve styring av stiftelsens virksomhet eller gjøre krav på andel i stiftelsens overskudd. Stifterne kan ikke løse opp stiftelsen. Det er lov om stiftelser (stiftelsesloven) av 15. juni 2001 nr. 59 som regulerer denne organisasjonsformen.

5 Birkenes kommunes eierskapsmelding

Kommunestyret i Birkenes vedtok 9.12.21 følgende prinsipper for kommunalt eierskap.

«Birkenes kommune har følgende prinsipper for eierstyring:

- Være en ansvarlig eier
- Utøve myndigheten og fremme interesser overfor selskapene gjennom selskapenes eierorganer
- Eierrepresentanter skal ivareta kommunens interesser, men møter som hovedregel ikke med bundet mandat. Prinsipielle spørsmål og kommunens standpunkt i sentrale saker forankres i folkevalgte organer
- Kommunen er pådriver for at styrerepresentantene har relevant kompetanse, kapasitet og faglig bredde ut fra selskapets egenart og formålet med eierskapet
- Alle styreverv blir registrert i KS sitt styrevervregister
- Det skal praktiseres åpenhet rundt eierskapene, og kommunen skal være en aktiv pådriver for at selskapene praktiserer prinsippet om meroffentlighet
- Være pådriver for at selskapene legger FNs bærekraftsmål til grunn for egen drift og utvikling
- Være pådriver for at selskapene fører en ansvarlig arbeidsgiverpolitikk i tråd med etiske retningslinjer for Birkenes kommune, og at lønns- og kostnadsnivået i selskapene er i samsvar med praksis og utvikling i egen kommune
- Være pådriver for at investeringer og fondsavsetninger i selskapene er tilpasset formålet med eierskapet og selskapets kortsiktige og langsiktige behov
- Alle selskaper hvor kommunen har eierinteresser skal ha god internkontroll og risikostyring i forhold til selskapets karakter»

6 Risiko- og vesentlighetsvurderinger

Plan for eierskapskontroll skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Lovteksten gir ingen konkrete føringer på hva en slik risiko- og vesentlighetsvurdering er, eller hvordan den skal gjennomføres, annet enn at den skal ta sikte på å identifisere behovet for eierskapskontroll med de ulike selskapene. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er altså å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

6.1 Tidligere gjennomførte eierskapskontroller

Eierskapskontroll er en viktig del av kommunens styring av selskaper de eier og er et ledd i kommunens egenkontroll med oppfølgingen av eierstyringen. Det har i de to foregående planperiodene (2016-2023) vært gjennomført følgende eierskap-/selskapskontroller i Birkenes kommune:

- Avigo Holding AS (pågående)
- Konesjonskraft IKS (2019)
- LiBiR IKS (2017)

6.2 Vesentlighet og risiko

I vurderingen av vesentlighet, har vi sett på dette ut fra hvor viktig selskapet er antatt å være for kommunen og/eller kommunens brukere/innbyggere. Disse kriteriene er sett på:

- Kommunens eierandel i selskapet.
- Selskapets samfunnsansvar.
- Selskap som leverer virksomhetskritiske tjenester til kommunen.
- Selskapets betydning for å oppnå politiske mål.
- Økonomisk gevinst/tapspotensiale for kommunen.
- Selskap med bare offentlig eierskap.

Risiko i eierskapskontroll handler om forhold som kan innebære at eierskap ikke utøves, om kommunens etablerte rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser ikke følges, og om kommunens eierinteresser ikke utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

I vurderingen av risiko har vi særlig sett på disse kriteriene:

- Tidligere gjennomførte eierskapskontroller og resultatet av disse.
- Tidligere avdekkede risikoforhold i selskapet.
- Betydelig tapspotensiale for kommunen.
- Omstilling og endring i selskapet.
- Kompleksitet i organiseringen.

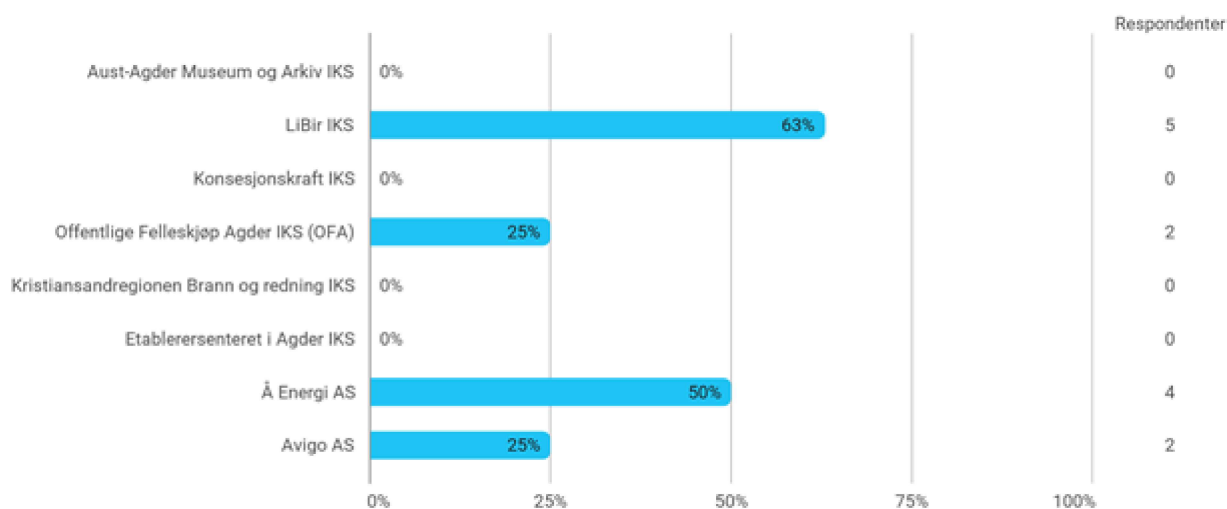
Kommunerevisjonen har benyttet ulike kilder i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen. Vi har gjennomgått eierskapsmelding fra kommunen og innhentet informasjon fra selskapenes hjemmesider samt fra offentlige registre hentet inn og analysert. Det er i tillegg gjennomført en spørreundersøkelse blant kommunens ledelse samt kommunestyret og kontrollutvalget fra forrige periode. Informasjon fra disse kildene står sammen med tidligere eierskapskontroller sentralt i arbeidet med vurdering av risiko og vesentlighet.

6.3 Risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens eierskap

Oversikten over selskap som er presentert under, er i hovedsak basert på opplysninger hentet fra Birkenes kommunes eierskapsmelding og styringsdokumenter, supplert med informasjon fra det enkelte selskaps årsrapporter og offentlig informasjon gjennom Brønnøysund, Proff.no mv.

Det ble også gjennomført en spørreundersøkelse som ble besvart av totalt 12 respondenter, fordelt på kommunens ledelse (75 %) og folkevalgte/politikere (25 %). Respondentene ble stilt følgende spørsmål: «Ved hvilke av kommunens eierskap mener du det knytter seg risiko ved og mener det foreligger behov for en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll de neste fire årene?».

Respondentene fikk anledning til å krysse av for flere selskap dersom de så risiko bundet opp til flere av kommunens eierskap. Resultatene fra spørreundersøkelsen har utgjort en viktig faktor i revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger av det enkelte selskap.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene omfatter det direkte eierskapet (selskapene). Det tas i enkelte tilfeller med informasjon om datterselskaper. Ved gjennomføring av eierskapskontroller i morselskaper vil en i utgangspunktet ikke inkludere eventuelle datterselskaper. Vi tar heller ikke med selskaper som kommunen måtte eie som en del av sin finansforvaltning. Dette er kortsiktige aksjeplasseringer hvor eierstyring ikke er relevant.

Birkenes kommune har i tillegg til interkommunale selskaper og aksjeselskaper, organisert deler av sin virksomhet i andre former. Kommunen er involvert i vertskommunesamarbeid, og denne organisasjonsformen faller alle utenfor rammene av eierskapskontroll, og er derfor ikke nevnt i videre oversikter. Når det gjelder risikovurdering knyttet til forvaltningsrevisjon i kommunens selskaper, er slike vurderinger gjort i tilsvarende dokument for risiko- og vesentlighetsvurderinger for forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene blir presentert i to underkapitler. I det første underkapittelet gis en vurdering av selskaper hvor kontrollutvalget og revisor etter kommuneloven har fullt innsyn i selskapet. I det etterfølgende underkapittelet gis en vurdering av selskaper hvor kommunen har en eierpost sammen med private eiere, og således har kontrollutvalget og revisor ikke fullt innsyn.

6.4 Selskaper og samarbeid hvor kontrollutvalget og revisor har fullt innsyn

Interkommunale selskaper

Selskapsnavn	Eierandel	Medeiere	Formål	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Sørlandet kommunerevisjon IKS*	3 %	Arendal (26 %), Grimstad (14 %), Lindesnes (13 %), Lillesand, Lyngdal, Farsund (6 %), Risør, Tvedestrand, Froland (4 %), Kvinesdal (3 %), Gjerstad, Vegårshei, Sirdal, Åmli, Åseral, Hægebostad (1 %)	Revisjon	*) Har ikke foretatt en risiko- og vesentlighetsvurdering av oss selv
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS	1 %	Agder Fylkeskommune (47 %), Arendal Kommune (16 %), Grimstad Kommune (10 %), Valle Kommune, Evje og Hornnes Kommune (5 %), Bygland Kommune, Tvedestrand Kommune, Lillesand Kommune, Risør Kommune, Bykle Kommune, Iveland Kommune (2 %), Gjerstad Kommune, Birkenes Kommune, Froland Kommune, Åmli Kommune, Vegårshei Kommune (1 %)	Arkiv og kultur	Selskapet ble stiftet i 2003, og utvidet i 2015. Selskapet skal forvalte, drive og utvikle museums- og arkivfeltet i kommunene i (tidl.) Aust-Agder, gjennom å arbeide for at verdifulle bygninger, gjenstander, arkiv og andre informasjonskilder av historisk og administrativ verdi, blir samlet inn, tatt vare på og gjort tilgjengelige for allmenheten. Selskapet har over 80 ansatte og totalt 22 museer og besøkssteder i Agder. Selskapet har et samfunnsmessig ansvar og et aktivt tjenestetilbud til innbyggere gjennom ulike kulturtilbud. Eierstyringen skjer gjennom representantskapet hvor annen politiker enn ordfører er valgt inn. Det er ikke gjennomført tidl. eierskapskontroller ved AAMA IKS for Birkenes kommune. Arendal kommune hadde en eierskapskontroll av sitt eierskap i AAMA IKS i 2022, med positive funn. Selskapet ble gjennom spørreundersøkelsen skissert med lav risiko med lite uttrykt behov for eierskapskontroll. Risiko- og vesentlighetsvurdering: Lav eierandel sammenlignet med øvrige eiere, mange forutsigbare eiere, samfunnsnyttig formål og kulturtilbud for innbyggere. Mange ansatte og ikke tidl. gjennomført eierskapskontroll for Birkenes.

<p>Offentlige felleskjøp Agder IKS (OFA IKS)</p> <hr/> <p>Risiko: Middels Vesentlighet: Middels</p> <p>Vurdering: Middels</p>	3 %	<p>Agder fylkeskommune, Kristiansand og Arendal (11 %), Lindesnes og Grimstad (6 %), Lillesand, Lyngdal, Vennessla og Flekkefjord (4 %), Kvinesdal, Farsund, Froland, Tvedestrand og Risør, Hægebostad, Sirdal, Bykle, Valle, Bygland, Åseral, Evje og Hornes, Iveland, Gjerstad, Vegårshei og Åmli kommuner (< 4 %)</p>	Innkjøp	<p>OFA IKS har i mange år vært et felles innkjøpssamarbeid for fylkeskommunen og kommunene på Agder, som i 2023 ble omgjort til et interkommunalt selskap.</p> <p>Formålet til selskapet er å gjennomføre konkurranser, inngå avtaler, gi rådgiving og forvalte vare- og tjenesteavtaler på vegne av selskapets deltakere. Det overordnede formålet til selskapet er å inngå avtaler som representerer økonomiske gevinster eller andre fordeler for deltakerne og som kommer alle deltakerne til gode. OFA kan inngå samarbeid med andre selskaper.</p> <p>Eierstyringen skjer gjennom representantskapet. Det er ikke tidligere gjennomført eierskapskontroll av selskapet, da OFA-samarbeidet nylig har blitt retablert fra et interkommunalt samarbeid til et interkommunalt selskap.</p> <p>Gjennom spørreundersøkelsen var OFA IKS skissert som selskapet med tredje størst behov for en kontroll den kommende perioden, med 24 %.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Lav eierandel sammenlignet med øvrige eiere, forutsigbart med alle kommunene på Agder som medeiere. Nyttig formål som sikrer eierkommunene profesjonalt på et komplekst fagfelt og økonomiske og kompetansemessige fordeler. Nylig etablert som et interkommunalt selskap.</p>
<p>Etablerersenteret Agder IKS</p> <hr/> <p>Risiko: Lav-middels Vesentlighet: Lav-middels</p> <p>Vurdering: Lav</p>	1 %	<p>Agder fylkeskommune (60 %), Kristiansand (12,5 %), Arendal (5,2 %) Grimstad (3,01 %), Lindesnes, Risør, Gjerstad, Tvedestrand, Froland, Birkenes, Birkenes, Evje og Hornes, Åmli, Iveland, Bygland, Bykle, Valle, Vennessla, Åseral, Lyngdal, Kvinesdal og Sirdal kommuner (< 3 %)</p>	Bedrifts-rådgivning	<p>Selskapet ble stiftet i 2009, og har til formål å arbeide for å fremme nyetablering i selskaper. Vedtektsfestet formål er å mobilisere til entreprenørskap og å yte bistand i forbindelse med kompetanseutvikling innen idé- og forretningsutvikling og annet som naturlig hører sammen med dette. Gjennom dette skal selskapet bidra til etablering av nye lønnsomme og konkurransedyktige bedrifter i Agder. Selskapet har kun 1 ansatt, men tilbyr spesialkompetanse gjennom sitt nettverk av fagpersoner.</p> <p>Birkenes kommune utøver sin eierstyring gjennom representantskapet. Det er ikke tidligere gjennomført eierskapskontroll av selskapet. Selskapet ble gjennom spørreundersøkelsen skissert med lav risiko med lite uttrykt behov for eierskapskontroll.</p>

<p>Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalg- sekretariat IKS (Vetaks IKS)</p> <hr/> <p>Risiko: Lav Vesentlighet: Lav- middels Vurdering: Lav</p>	<p>1 %</p>	<p>34 kommuner og 3 fylkeskommuner i Vestfold, Telemark og Agder</p>	<p>Kontrollutvalg- sekretariat</p>	<p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Liten eierandel og mange medeiere. Samfunnsnyttig formål og liten økonomisk risiko. Ikke tidligere gjennomført kontroll.</p> <p>Etablert i 2005 i Telemark, med utvidelse til Agder-kommuner i 2014 og Vestfold i 2020. Vetaks IKS utfører den lovpålagte sekretær- og rådgiverfunksjonen for de 35 deltakerkommunenes kontrollutvalg. Selskapet kan utføre tilsvarende oppgaver for andre bestillere. Selskapet har 10 ansatte fordelt på ulike distriktskontorer nær eierkommunene.</p> <p>Birkenes har et medlem i selskapets representantskap. Det er ikke tidligere gjort eierskapskontroll i selskapet.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Liten eierandel med en rekke forutsigbare eiere, som driver lovpålagt tjeneste. Utgjør landets største KU-sekretariat. Relativt liten økonomisk risiko. Revisjonen anslår risikoen som lav.</p>
<p>Lillesand og Birkenes renovasjonsselskap IKS (LiBir)</p> <hr/> <p>Risiko: Middels Vesentlighet: Høy Vurdering: Middels- høy</p>	<p>32,75 %</p>	<p>Lillesand kommune (67,25%)</p>	<p>Renovasjon</p>	<p>Eies sammen med Lillesand kommune. LiBiR er deleier i Returkraft AS og Lindum Sør AS. Ny eierstrategi vedtatt i 2022. Selskapets formål og ansvarsområde er behandling og innsamling av avfall og slam i Lillesand og Birkenes kommuner. Selskapet kan kjøpe og selge renovasjonstjenester, og tjenester som naturlig tilhører herunder. Selskapet kan søke eierskap og/eller etablere selskaper som har tilknytning til Selskapets drift.</p> <p>Selskapets øverste organ er representantskapet med 5 medlemmer (leder er ordfører i Lillesand), mens styret består av 3 medlemmer. Totalt er det ansatt ca. 25 årsverk ved bedriften.</p> <p>Det er gjennomført eierskapskontroll av selskapet i 2018. Selskapet ble gjennom spørreundersøkelsen skissert med høy risiko med stort uttrykt behov for eierskapskontroll.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Stor eierandel med kun en annen medeier, driver lovpålagt, viktig tjeneste. Selskapet har stort samfunnsansvar og leverer virksomhetskritiske tjenester til kommunen. Det er tidligere gjennomført eierskapskontroll der revisjonen påpekte forhold som kunne forbedres knyttet til kommunikasjon- og rapportering til eierkommunene og det var ikke vedtatt noen føringer ut</p>

<p>Kristiansandregionen Brann og redning IKS</p>	<p>3,7 %</p>	<p>Kristiansand, Lillesand, og Vennesla kommuner.</p>	<p>Brann og redning</p>	<p>over eierskapsmeldingen som er fra 2010. Selskapet kom høyest opp på behov for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll i kommunen.</p> <p>Ivareta deltakerkommunenes behov, plikter og oppgaver vedrørende brann- og ulykkesberedskap, brannforebyggende og kontrollierende oppgaver, samt andre tiltak som hører naturlig inn under dette formål. Disse oppgavene skal utføres innenfor de til enhver tid gjeldende regelverk. Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver som representantskapet bestemmer, såfremt det ikke svekker de lovpålagte oppgavene. Selskapet skal søke å selge tjenester knyttet til forebyggende og beredskapsrelaterede tjenester. Selskapet er et eget rettssubjekt som skal kunne inngå avtaler med andre kommuner, andre selskaper og virksomheter. Forvaltningsloven og offentleglova gjelder for selskapet.</p> <p>I spørreundersøkelsen er det ingen som prioriterte dette selskapet i behov for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Selskapet ivaretar et svært viktig samfunnsansvar og leverer virksomhetskritiske tjenester til kommunen. Lav eierandel. Ikke tidligere gjennomført eierskapskontroll. Ikke prioritert for eierskapskontroll gjennom spørreundersøkelsen.</p>
<p>Risiko: Lav Vesentlighet: Høy Vurdering: Middels</p>				
<p>Konsesjonskraft IKS</p> <p>Risiko: Lav Vesentlighet: Lav Vurdering: Lav</p>	<p>0,37 %</p>	<p>Agder Fylkeskommune (56,25 %), Bykle kommune (10,18 %), Åseral, Valle, Kvinesdal, Vennesla, Bygland, Froland, Sirdal, Lindesnes, Åmli, Iveland, Flekkefjord, Arendal, Grimstad, Evje og Hornnes, Lyngdal, Kristiansand, Hægebostad kommuner < 5 %</p>	<p>Forvaltning av verdier fra kraftproduksjon</p>	<p>Konsesjonskraft IKS skal omsette kommunene og fylkeskommunen sin konsesjonskraft, gjennom å ta imot og formidle videre den pengeytninga som oppstår gjennom forvaltningen av konsesjonskraftrettighetene og delta i virksomhet som har naturlig sammenheng med dette. Konsesjonskraft IKS skal etterleve og praktisere prinsippet om merofentlighet i alt arbeid. Konsesjonskraft IKS skal blant annet trygge konsesjonskraftordninga som en kommunal/fylkeskommunal rett, trygge verdien i konsesjonskraftordninga, og sikre deltakerne påregnelige og gode inntekter.</p> <p>Representantene har følgende stemmefordeling: 1 GWh konsesjonskraft regna etter alminnelige avrundingsregler svarer til 1 stemme, men likevel slik at alle deltakerne har minst 1 stemme.</p> <p>Utbetalingsprognosen for 2024 for Birkenes er 2,3 mill kr.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Kommunen har lav eierandel og det er mange mediere. Lav økonomisk risiko, men gir gode inntekter for kommunen.</p>
<p>110 Agder IKS</p>	<p>Eierskap gjennom</p>	<p>Kristiansandsregionen Brann og Redning IKS (46,9 %), Brannvesenet</p>	<p>Brannvern</p>	<p>Selskapet ble stiftet i 2022, med formål å utføre deltakernes plikter knyttet til nødalarmeringssentral, med plikt om tilknytning til en sentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innenfor regionen. Selskapets</p>

<p>Risiko: Lav Vesentlighet: Høy</p> <p>Vurdering: Lav</p>	<p>Kristiansandsregionen Brann og Redning Iks</p>	<p>Sør Iks (16,84 %), Arendal Kommune (14,68 %), Grimstad Kommune (7,76 %), Setesdal Brannvesen Iks, Flekkefjord, Risør, Tvedestrand, Gjerstad, Vegårshei, Åmli kommuner (< 5 %)</p>		<p>oppgaver beskrives å være av samfunnsmessig art og utgjør grunnlaget for deltakernes eierskap. Selskapet har omtrent 28 ansatte. Selskapet skal gi samme tjenestenivå hos alle deltakerne.</p> <p>Eierstyringen skjer gjennom representantskapet hvor Birkenes er indirekte representert. Det er ikke tidligere gjennomført eierskapskontroll av selskapet. 110 Agder IKS var ikke inkludert i spørreundersøkelsen.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Indirekte eierskap og mange medeiere. Stort samfunnsansvar. Ikke tidligere gjennomført selskapskontroll. Nylig flyttet til nye lokaler med de andre nødtjenestene.</p>
---	---	---	--	--

Aksjeselskap med kun offentlige eierinteresser

Selskapsnavn	Eierandel	Medeiere	Formål	Risiko- og vesentlighetsvurdering
<p>Avigo Holding AS</p> <p>Risiko: Lav Vesentlighet: Middels</p> <p>Vurdering: Lav</p>	19,3 %	Grimstad kommune (29,03 %), Agder fylkeskommune (20,4 %) og Lillesand kommune (31,20%)	Arbeidstrening	<p>Etablert i 1982 og fusjonert med Biva AS i 2016. Formålet med selskapet er å være en arbeids- og atfføringsbedrift. Selskapet skal drive atfføring gjennom avklaring, kvalifisering og formidling av arbeidssøkere. Dette skal skje gjennom produksjons- og arbeidspraksis i et reelt og moderne arbeidsmiljø og gjennom kurs og veiledning.</p> <p>Selskapets aksjekapital: kr 4 651 000. Det er ikke lov å ta utbytte. All verdiskapning skal bidra til å videreutvikle bedriften. Hovedkontoret ligger i Lillesand, men har etter fusjon med Biva AS også avdelinger i Grimstad og på Birkeland. Det arbeides for tiden med utarbeidelse av en eierskapskontroll av Avigo Holding AS, for hhv. Grimstad, Lillesand og Birkenes kommune, som vil ferdigstilles våren 2024.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Stor eierandel, forutsigbare eierkommuner. Samfunnsnyttig formål som tjener innbyggere, med begrenset økonomisk risiko. Pågående eierskapskontroll reduserer risikoen.</p>
<p>Kommunekraft AS</p> <p>Risiko: Lav Vesentlighet: Middels</p> <p>Vurdering: Lav</p>	0,3 %	LVK 57,5 %, andre 42,5 %.		<p>Kommunekraft AS ble stiftet 28. april 1993 med formål å formidle kraft på vegne av aksjonærkommunene til best mulige kommersielle betingelser i markedet. Kommunekraft AS eies av 127 kommuner og 7 fylkeskommuner samt LVK (Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar, en organisasjon som ble stiftet i 1977 og som idag har omlag 160 medlemskommuner).</p> <p>Selskapets aksjekapital er på kr. 320 000,-, fordelt på 320 aksjer. Primærkommuner og fylkeskommuner kan bare eie en aksje hver.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Lav eierandel, forutsigbare eierselskaper/-kommuner. Samfunnsnyttig formål som tjener innbyggere, lav økonomisk risiko.</p>

<p>Returkraft AS</p> <hr/> <p>Risiko: Lav Vesentlighet: Middels</p> <p>Vurdering: Lav-middels</p>	<p>via LiBir IKS som eier 6,51 %</p>	<p>Avfall Sør Holding AS (49,90 %), Agder Renovasjon Iks (31,01 %), Risør Tvedestrand Regionens Avfallsselskap Rta AS (8,15 %), Lillesand og Birkenes Interkommunale Renovasjonsselskap Libir Iks (6,51 %), Setesdal Miljø & Gjenvinning Iks (3,23 %), Hægebostad og Åseral Renovasjonsselskap-hår Iks (1,19%)</p>	<p>Energigjenvinning</p>	<p>Returkraft AS holder til utenfor Kristiansand og driver et energigjenvinningsanlegg som mottar og energigjenvinner restavfall fra husholdninger og bedrifter i hele regionen. Returkraft produserer 95 GWh elektrisk kraft per år, og 250 GWh fjernvarme.</p> <p>Behandlingen av husholdningsavfall skjer til selvkost ved at innbyggerne betaler gjennom renovasjonsavgiften, mens Returkraft tjener penger på næringsavfall fra private og offentlige virksomheter. Aksjekapitalen er på 10 mill. kr.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Lav eierandel, forutsigbare eierselskaper/-kommuner. Samfunnsnyttig formål som tjener innbyggere, begrenset økonomisk risiko.</p>
<p>Lindum Sør AS</p> <hr/> <p>Risiko: Lav Vesentlighet: Middels</p> <p>Vurdering: Lav-middels</p>	<p>Indirekte via LiBir</p>	<p>LiBir AS (49 %) Lindum AS (51 %)</p>	<p>Avfallsmottak</p>	<p>Stiftet i 2015, og eies indirekte gjennom LiBir IKS. Formålet med selskapet er å være avfallsmottak i Lillesand, med mottak og deponi for forurenset grunn og forurenset betong – med fokus på bærekraftig miljøgjenvinning.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Indirekte eierskap gjennom LiBir IKS, som kommunen eier 1/3 av. Viktig samfunnsansvar, men begrenset økonomisk risiko og et avgrenset tjenesteområde.</p>

6.5 Selskaper og samarbeid hvor kontrollutvalget og revisor har begrenset innsyn

Aksjeselskap med offentlige og private eierinteresser

Selskapsnavn	Eierandel	Medeiere	Formål	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Agder Nærings-selskap AS Risiko: Middels Vesentlighet: Middels Vurdering: Middels	0,493 % (per 2020)	* I 2024 utvides selskapet til alle kommunene på Agder, Agder fylkeskommune og 10 private eiere	Næringsutvikling	<p>Selskapet ble først stiftet i 1980 og har vedtektsfestet formål om å bidra til økt verdiskapning gjennom å tilby risikovillig kapital til nyetablerte og eksisterende bedrifter. Selskapets investeringer skal foretas på markedsmessig grunnlag, på like vilkår som private investorer og med sikte på å oppnå tilfredsstillende avkastning på investert kapital. Selskapet skal foreta investeringer i form av kjøp av aksjer.</p> <p>Selskapet investerer i små og mellomstore bedrifter i Agder og har ca. 3 mill. kr i aksjekapital. Næringssekskapet har en exit-strategi som gjør at eierne kan selge seg ut av selskapene etter en viss tid. Ved utgangen av 2020 hadde selskapet eierskap i overkant av 30 bedrifter til en samlet verdi på ca. 38 mill. kroner. Selskapets aksjekapital: kr 3 042 000.</p> <p>I 2024 skal selskapets aksjonærer utvides til å omfatte alle kommunene på Agder, Agder fylkeskommune (som eier litt over halvparten) samt 10 private eiere. Selskapet er et nullprofitt-selskap,</p> <p>Styrets oppfatning er at Agder Næringssekskap er et viktig næringspolitisk verktøy i Agder. Selve eierstyringen skjer gjennom generalforsamlingen. Det er ikke tidligere gjennomført eierskapskontroll av næringssekskapet.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Et viktig samfunnsnyttig og regionalpolitisk formål, med en rekke forutsigbare eiere både gjennom alle kommuner på Agder og private aktører. Marginal eierandel og svært liten økonomisk risiko, ikke tidligere gjennomført eierskapskontroll.</p>
Å Energi AS	0,9 %	Kommunale eierne har aksjemajoritet (totalt 54 %). Statkraft største enkeltaksjonær med 30,2 % og Vardar AS med 13,1 %	Energi- og nettförvaltning	<p>Selskapet (Agder energi) ble opprinnelig stiftet i 2000, men fusjonerte seg i 2022 med Glitre energi og ble Å Energi AS. Selskapets vedtektsfestede formål er å eie, forvalte og videreutvikle konsernets virksomhet innen kraftproduksjon, nettvirksomhet og kraftomsetningsvirksomhet mv. Selskapet skal drives på forretningsmessige vilkår og med økonomiske</p>

<p>Risiko: Middels Vesentlighet: Høy Vurdering: Middels</p>				<p>formål. Selskapet har en rekke datterselskaper, som utgjør en stor andel ansatte totalt.</p> <p>Birkenes kommunes eierandel utgjør 0,9 % I samsvar med det som er bestemt i avtaler mellom nesten alle de kommunale eierne deltar bare én representant for eierkommunene og én representant for Statkraft Industrial Holding i generalforsamlingen.</p> <p>I mai 2018 ble gjeldende utbyttepolitikk vedtatt med en veiledende utbytteprosent på 70%. Størrelsen på utbyttet baserer seg på resultatet fra to år før utbyttet blir utbetalt. Det betyr at utbyttet i 2024 baserer seg på utbytteresultatet fra 2022 som var på kr 1 933 mill. Birkenes kommunes andel av dette er beregnet til kr 19,0 mill. i 2024. I 2025 til 2027 er det anslått et utbytte på kr 14,0 mill. pr. år. Selskapets aksjekapital: kr 2 524 877 580.</p> <p>Det er ikke tidl. gjennomført eierskapskontroll av selskapet. Gjennom spørreundersøkelsen var det 50 % av respondentene som så behov for en eierskapskontroll av Å Energi AS.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Tett og bevisst eierstyring gjennom felles samordnet eieroppfølging fra kommunenes side. Viktig infrastruktur, med stor økonomisk betydning for kommunen til tross for liten eierandel.</p>
<p>Visit Sørlandet AS</p> <p>Risiko: Lav Vesentlighet: Lav Vurdering: Lav</p>	0,43 %	Agder Fylkeskommune (53,42 %), Dyreparken Utvikling AS (11,54 %), Kristiansand Kommune (6,84%), øvrige (28,2 %)	Næringsutvikling	<p>Visit Sørlandet AS er et klyngenettverk for bedrifter i reiselivs-, opplevelses- og kulturnæringen på Sørlandet og i Telemark. I Visit Sørlandet AS er det fokus på kunnskap og kompetanse, samhandling, innovasjon og synlighet.</p> <p>Selskapets formål er å være den ledende innovasjonspartneren for reiseliv, kultur og opplevelsesnæringer i regionen. Selskapet skal arbeide i et gjensidig forpliktende samarbeid med reiseliv, kultur og opplevelsesnæringen. Selskapets aksjekapital: kr 4 680 000. Ikke inkludert i spørreundersøkelsen.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Lav eierandel, lav økonomisk risiko.</p>

6.6 Interkommunale politiske råd eller oppgavefelleskap

Selskapsnavn	Eierande	Medeiere	Formål	Risiko- og vesentlighetsvurdering
Struktur1 KO <hr/> Risiko: Middels Vesentlighet: Middels Vurdering: Middels	33,3 %	Lillesand (67,66 %)	Lønn- og regnskaps-tjenester	<p>har som hovedoppgave å levere lønn og regnskapstjenester til Lillesand- og Birkenes kommuner (eierkommunene). I tillegg til føring av regnskap og lønn, utfører også Struktur1 fakturabehandling av alle inngående fakturaer til eierkommunene og fakturering av varer og tjenester for eierkommunene. Struktur1 hadde 10,50 årsverk pr 31.12.2022. Ny lønnskonsulent startet 1. januar 2023 i 80 % stilling. Bystyret og kommunestyret i eierkommunene vedtok høsten 2022 å omdanne Struktur1 til «Struktur1 kommunalt oppgavefelleskap» fra og med 1. januar 2023. Ny samarbeidsavtale ble festsatt som ny selskapsavtale for Struktur1 KO med virkning fra og med 1. januar 2023.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: En virksomhetskritisk oppgave, med en medeier. Stor eierandel, liten økonomisk risiko, ikke tidligere gjennomført eierskapskontroll.</p>
Region Kristiansand IPR <hr/> Risiko: Lav Vesentlighet: Middels Vurdering: Lav	Medlemskontingent	Kristiansand, Lindesnes, Vennesla, Lillesand, Iveland	Politisk	<p>Samarbeidet skal fremme politiske saker med felles interesse for kommunene i Kristiansandsregionen og samordne administrativt interkommunalt samarbeid mellom deltakerkommunene. Rådet ledes av et representantskap som består av den til enhver tid fungerende ordfører i hver deltakerkommune.</p> <p>Deltakerkommunene bidrar med en årlig medlemskontingent med 30% likt for alle kommunene og 70% basert på folketall. Beløpet fastsettes for minimum 1 år av gangen og må godkjennes av by- eller kommunestyrene i deltakerkommunene. I tillegg kommer direkte finansiering av prosjekter som hver enkelt kommune selv prioriterer å være med på. Øvrige driftsinntekter kan være tilskudd fra stat, fylkeskommune eller organisasjoner. Den enkelte kommune kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold og kreve seg utløst fra samarbeidet.</p> <p>Risiko- og vesentlighetsvurdering: Samfunnsnyttig formål, lav økonomisk risiko.</p>